

# IESBA ETİK KURALLAR

## Bölüm 4: Kavramsal Çerçeve – 3. Adım, Tehditlerin Ele Alınması

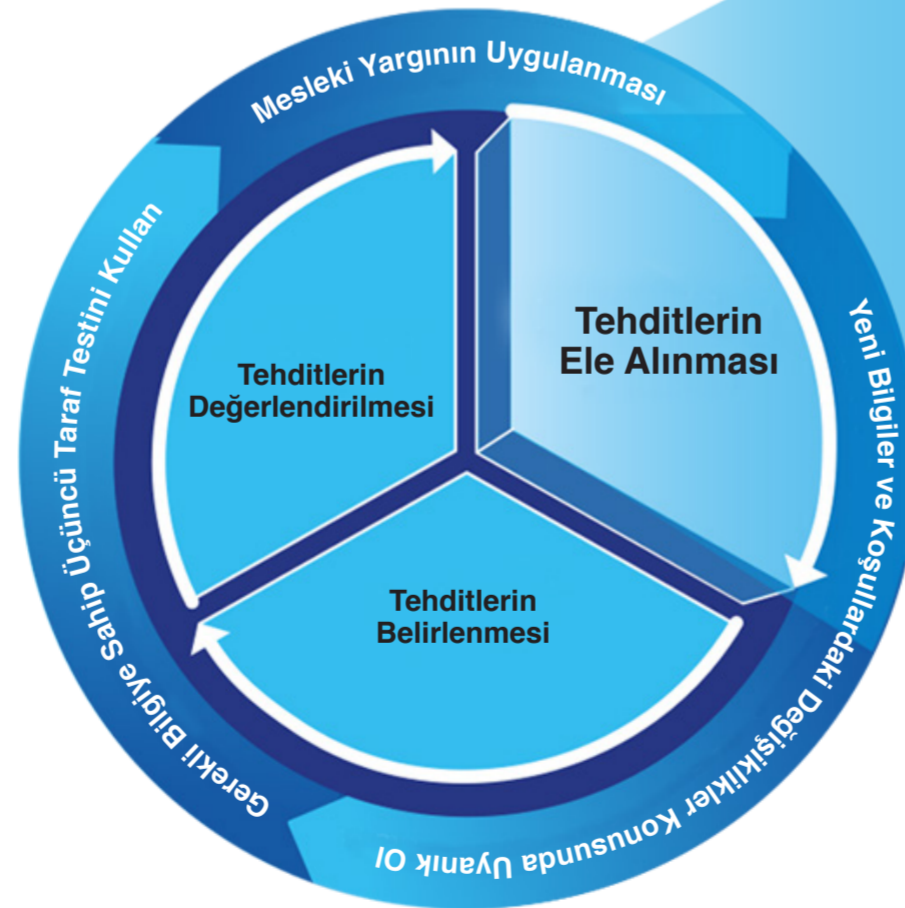


IESBA Etik Kurallar, muhasebe meslek mensuplarının kamu yararına hareket etme sorumluluğunu yerine getirmelerine yardımcı olur. Etik Kurallar, muhasebe meslek mensuplarının tamamının Etik Kuralların temel ilkeleri ile uyumlu olarak tehditleri belirlemek, değerlendirmek ve ele almak amacıyla uygulayacakları üç adımlı yaklaşımı belirten bir kavramsal çerçeve sunar.

1. **Bölümde** Etik Kurallar beş temel ilke ile açıklandı.

2. **Bölümde** muhasebe meslek mensuplarının kavramsal çerçevede belirtilen 3 adım vurgulandı ve muhasebe meslek mensuplarının ilkeler ile uyumlu olarak tehditleri nasıl ele alacakları açıklandı.

3. **Bölümde** bir tehdidin kabul edilebilir bir düzeyde olup olmadığını tespit etmek için gerekli bilgiye sahip makul üçüncü taraf testinin nasıl uygulanacağı dahil tehditlerin değerlendirilmesine odaklanıldı. Bir sonraki adım kabul edilebilir bir düzeyde olmayan tehditleri ele almaktır.



Temel ilkelerle uyumu engellediği tespit edilen tehditlerin kabul edilebilir bir düzeyde olmadığına karar vermesi halinde, muhasebe meslek mensubu ve/veya denetçi, aşağıdakileri yapmak suretiyle söz konusu tehditleri ele almak için girişimde bulunmalıdır:

- Tehdit oluşturan - çıkar veya ilişkiler dahil durumları ortadan kaldırmak,
- Tehditleri kabul edilebilir bir düzeye indirmeye yönelik önlemler almak veya (Mevcut olması ve uygulanma kabiliyetinin bulunması hâlinde)
- Tehdit oluşturabilecek belirli mesleki faaliyeti reddetmek veya sonlandırmak

**Muhasebe meslek mensuplarının, tehdit düzeyinin değerlendirilmesi ve önlemlerin uygunluğunu etkileyebilecek durum ve gerçeklerdeki değişiklik konusunda dikkatli olma yükümlülüğü vardır. Söz konusu değişiklikler olursa, muhasebe meslek mensupları tehdidi yeniden değerlendirmeli ve ele almalıdır.**





## BEŞ TEMEL İLKE

Dürüstlük | Tarafsızlık | Mesleki Yeterlik ve Özen | Mesleğe Uygun Davranış | Sır Saklama

**Tehditleri Ele Almak:** 3. Bölümde yer alan tehdit düzeylerinin gelişimini yeniden inceleyelim. Uluslararası bir üretim şirketinde çalışan Muhasebe Politikaları Direktörü kabul edilebilir düzeyde olmayan tehditleri ele almak için neler yapabilir?

CEO gelişmekte olan bir piyasada faaliyette bulunmak için bir plan yaptı. Muhasebe Politikaları Direktörü olarak, siz planın rüşvet ve yolsuzluk yasaları ile uyumu konusunda emin değilsiniz.

Şirket son zamanlarda ciddi pazar payı kaybetti ve hisse senetleri pazar değerinin %10 altına düştü. Yüksek marjlı bir piyasaya girmek için yeni ve güvenilir bir plan, Yönetim Kurulu üyeleri ve hissedarların olumlu yönde dikkatini çekecektir. Ekip, “ne pahasına olursa olsun işin üstesinden gelebilirse”, CEO, kayda değer bir ikramiye verme konusunda söz verdi.

Muhasebe Politikaları Direktörü olarak, e-posta yazışmalarını incelediniz. Yeni bir iş planı geliştirilirken hedeflenen ülkede bulunan banka hesaplarına para aktarılması konusunda bazı öneriler olduğunu fark ettiniz.

**Muhasebe Politikaları Direktörü kavramsal çerçeveyi dikkatli bir şekilde uyguladı ve bu şekilde yaparak, aşağıdaki üç tehdidin kabul edilebilir bir düzeyde olup olmadığını tespit etmek için gerekli bilgiye sahip üçüncü tarafta testini kullanarak her bir tehdit kategorisini sistematik bir şekilde değerlendirmiştir.**

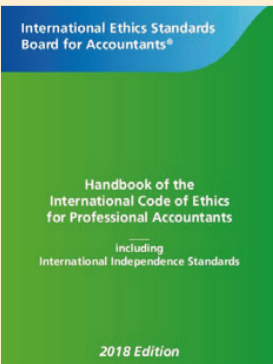
**Kendi Kendini Denetleme** — yüksek miktarda verilecek olan ikramiye, Direktörün, e-postaları araştırma konusunda tereddüt etmesine, durumu değerlendirirken daha az tarafsız olmasına ve rüşvetle mücadele yasalarını daha fazla inceleme konusunda daha az gayret göstermesine neden olabilir.

**Yakınlık** — Muhasebe direktörü duruma tahmin edilenden “daha yakın” olabilir ve şirketin karar alma sürecinde CEO’nun planını kabul etmeye meyilli olabilir.

**Yıldırma** — CEO’nun “ne olursa olsun” yaklaşımı, Direktör’ün üzerinde sadece “doğru” yanıt bulması konusunda bir baskı yapabilir.

Mesleki davranış, dürüstlük, tarafsızlık ve mesleki yeterlilik ve özene yönelik tehditler.

### YARDIM



Kavramsal çerçeve, Etik Kurallar Bölüm 1, Kısım 120’de yer alır. Bu çerçevenin uygulanmasına ilişkin ilave hükümler sırasıyla Bölüm 2, 3, 4A ve 4B, Kısım 200, 300, 400 VE 900’de yer alır.



IESBAeCode.org

[www.IESBAeCode.org](http://www.IESBAeCode.org) adresinde yer alan e-code muhasebe meslek mensupları için online bir kaynaktır.



**Önlemler, temel ilkelere uyumu engelleyen tehditleri etkin bir şekilde kabul edilebilir bir düzeye indirmek için muhasebe meslek mensubu tarafından tek başına veya birlikte atılan adımlardır.**

### Tehditleri Ele Almak için Olası Eylemler

Genişleme planından (Muhasebe Direktörünün kontrolünde değildir) vazgeçilerek veya mesleki faaliyeti sonlandırarak (bu aşamada erken olabilir) tehditler ortadan kaldırılabilir.

Alternatif olarak, muhasebe direktörü tehditleri en aza indirmek için olası önlemleri göz önünde bulundurabilir. Öyle ki, gerekli bilgiye sahip makul üçüncü taraf, muhasebe direktörünün Etik Kuralların beş temel ilkesi ile tutarlı bir tutum içerisinde görevini yerine getirdiğini anlayacaktır.

- 1. CEO’ya aşağıdaki hususları Yönetim Kurulu’na danışılması/Yönetim Kurulu gündemine dâhil edilmesini önerin:** Yönetim Kurulunun dâhil edilmesi karar alma sürecine bağımsız gözetim getirir, risklerin değerlendirilmesinde ve yönetilmesinde gereken özen ve tarafsızlığın kullanımına yardımcı olur
- 2. Şirket dışında bir hukuk danışmanına veya bu konuda uzman olan danışmanlara danışın:** Uzmanlarla işbirliği yapmak (CEO’nun ekibinde bulunmayan) ilgili yasalara uyumlu olarak tüm olay ve kanıtları (e-postalar dâhil) göz önünde bulundurmadan ilerleme konusunda etkin bir engel oluşturacaktır.

Bu taraflardan birinin dâhil edilmesi, karar alıcıların tarafsız bir şekilde davranmaları ve mesleki davranış, dürüstlük, mesleki yeterlik ve özen göstermeleri konusunda daha baskın olmalarını sağlamaya yardımcı olmak için tarafsızlık, şeffaflık ve gözetim ekleyen bir dış perspektif sağlar. Muhasebe direktörü bu önlemlerden birini veya daha fazlasını veya başka bir önlemi kullanmayı uygun görebilir.